

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. spalio 27 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Virgilijaus Grabinsko (pranešėjas), Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė) ir Algirdo Taminsko, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **atsakovo Ž. M.** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 20 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ieškinį atsakovui Ž. M. dėl nuostolių atlyginimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių kitoje byloje priimto teismo sprendimo *res judicata* (galutinis teismo sprendimas) reikšmę, taip pat civilinės bylos nutraukimą, kai yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prašė priteisti iš atsakovo Ž. M. 1223,90 Eur žalos (patirtų išlaidų) dėl atsakovo neteisėtų veiksmų atlyginimo.
3. Ieškovas nurodė, kad Kauno apygardos teismo 2018 m. gegužės 28 d. nuosprendžiu, priimtu baudžiamojoje byloje Nr. 1-1-177-317/2018, atsakovas pripažintas kaltu padaręs nusikalstamas veikas, nurodytas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – [BK](#)) 199 straipsnio 3 dalyje (narkotinių medžiagų kontrabanda), 260 straipsnio 3 dalyje (neteisėtas disponavimas labai dideliu narkotinių medžiagų kiekiu) ir 259 straipsnio 2 dalyje (neteisėtas disponavimas narkotinėmis medžiagomis), jam paskirta 7 metų laisvės atėmimo bausmė su nusikaltimo priemonės – automobilio konfiskavimu bei nusikaltimo objekto (dalyko) – neteisėtai gabentos 147,941 kg narkotinės medžiagos – kanapių dervos (toliau – kanapių dervos) sunaikinimu. Lietuvos apeliacinis teismas 2018 m. lapkričio 16 d. nutartimi baudžiamojoje byloje [Nr. 1A-393-453/2018](#) pirmosios instancijos teismo nuosprendį paliko nepakeistą. Nusikaltimų priemonė – automobilis ir narkotinės medžiagos įstatymo nustatyta tvarka Muitinės kriminalinės tarnybos pareigūnų buvo sulaikytos, saugotos, transportuotos, narkotinės medžiagos sunaikintos. Dėl atsakovo neteisėtos veiklos ieškovas iš viso patyrė 1223,90 Eur žalą, kurią sudaro 561,92 Eur automobilio transportavimo iš sulaikymo vietos į saugojimo vietą išlaidos, 309,02 Eur automobilio saugojimo išlaidos nuo jo pristatymo į saugojimo vietą 2017 m. kovo 30 d. iki nuosprendžio baudžiamojoje byloje įsiteisėjimo – 2018 m. lapkričio 15 d. (iš viso 596 dienos), 30,74 Eur kanapių dervos palydos (apsaugos) transportuojant į naikinimo vietą išlaidos, 322,22 Eur dervos sunaikinimo ir šalinimo išlaidos.
4. Ieškovas pažymėjo, kad žala suprantama kaip ieškovo turėtos sulaikyto ir konfiskuoto automobilio transportavimo bei saugojimo ir sulaikytos (paimitos) kanapių dervos palydos (apsaugos) gabenant į naikinimo vietą bei sunaikinimo (šalinimo) išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), atsiradusios kaip atsakovo padaryto nusikaltimo pasekmė. Atsakovui neatlikus neteisėtų veiksmų, ieškovas nebūtų patyręs išlaidų. Kadangi nusikaltimo sudėtis atsakovo veikloje konstatuota įsiteisėjusiu nuosprendžiu, negali būti kvestionuojamas atsakovo veiksmų neteisėtumas. Neabejotina ir jo kaltė. Be to, atsakovo deliktinė civilinė atsakomybė atsiranda tiesiogiai taikant Europos Sąjungos muitų teisės aktus.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Kauno apylinkės teismas 2021 m. kovo 9 d. sprendimu civilinės bylos dalį pagal ieškovo reikalavimą dėl automobilio 561,92 Eur transportavimo ir 309,02 Eur saugojimo išlaidų atlyginimo priteisimo iš atsakovo nutraukė, kitą ieškinio dalį atmetė.
6. Teismas nustatė, kad atsakovas Kauno apygardos teismo 2018 m. gegužės 28 d. nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1-1-177-317/2018 pripažintas kaltu padaręs nusikalstamas veikas, nurodytas [BK 199 straipsnio](#) 3 dalyje, 260 straipsnio 3 dalyje ir 259 straipsnio 2 dalyje, jam paskirta 7 metų laisvės atėmimo bausmė su nusikaltimo priemonės – automobilio konfiskavimu bei nusikaltimo objekto (dalyko) – neteisėtai gabentos narkotinės medžiagos – kanapių dervos sunaikinimu. Teismas vertino, kad baudžiamojoje byloje nustatytos aplinkybės turi prejudicinę galią.
7. Teismas nurodė, kad byloje nėra ginčo, jog ieškiniu prašomas priteisti išlaidas ieškovas patyrė vykdydamas jam priskirtas funkcijas – saugodamas atsakovui priklausiusį automobilį, kuris buvo nusikalstamos veikos įrankis, ir nusikalstamos veikos dalyką – narkotinės medžiagos (kanapių dervą).

8. Teismas nurodė, kad atsakovas neginėjo automobilio ir kanapių dervos saugojimo, gabenimo ir naikinimo paslaugų kainos bei apskaičiuotų išlaidų dydžio, nepateikė įrodymų, kad ieškovo su saugotoju sudarytos pasaugos sutartys, kurių pagrindu buvo saugotas automobilis, yra ekonomiškai nepagrįstos, nepateikė objektyvių panašių paslaugų įkainių panašioje vietovėje, panašiu laikotarpiu įrodymų, kurie pagrįstų, jog ieškovo taikomas tarifas yra netinkamas ir (ar) per didelis. Remdamasis tuo, teismas padarė išvadą, kad ieškovas įrodė, jog patyrė 1223,90 Eur išlaidas.
9. Teismo vertinimu, sistemiškai aiškinant Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – [BPK](#)) 103 straipsnio 5 ir 6 punktų nuostatas, išlaidos, ikiteisminio tyrimo ir baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu patirtos už sulaikyto automobilio saugojimą, prilyginamos proceso išlaidoms. Pagal [BPK 307 straipsnio](#) 6 dalies 3 punkto nuostatas, nuosprendžio rezoliucinėje dalyje turi būti nurodomi sprendimai dėl proceso išlaidų atlyginimo. Taigi akivaizdu, kad, siekiant tinkamai įgyvendinti minėtų [BPK](#) straipsnių nuostatas, yra būtina, jog prašymas dėl proceso išlaidų pripažinimo ir atlyginimo teismui būtų pateiktas iki nuosprendžio priėmimo momento. Tokio prašymo pateikimas teismui vėlesnėse proceso stadijose [BPK](#) nėra nustatytas. Tačiau tai nereiškia, kad, neišsprendus daiktų laikymo (saugojimo) išlaidų baudžiamojoje byloje, toks klausimas negalėtų būti keliamas kreipiantis į teismą su ieškiniu civilinio proceso tvarka. Priešingai, tais atvejais, kai baudžiamojoje byloje laiku nepateiktas prašymas dėl procesinių išlaidų atlyginimo priteisimo, minėtas klausimas gali būti sprendžiamas civilinio proceso tvarka. Svarbu ir tai, kad išnagrinėtoje baudžiamojoje byloje ieškinyje dėl žalos (automobilio saugojimo išlaidų) atlyginimo negalėjo būti pareikštas, priimtas ir teismo nagrinėjamas, nes pagal [BPK](#) 109 straipsnį civilinis ieškinyje baudžiamojoje byloje gali būti pareikštas tik dėl turtinės ar neturtinės žalos, tiesiogiai patirtos dėl nusikalstamos veikos, atlyginimo.
10. Teismas nurodė, kad Kauno apygardos teismas baudžiamojoje byloje jau sprendė ir atmetė Muitinės departamento tapatų reikalavimą priteisti atlyginti išlaidas už automobilio transportavimą, saugojimą, kuris buvo grindžiamas tuo pačiu faktiniu ir teisiniu pagrindu. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 137 straipsnio 2 dalies 3 punktu ir 293 straipsnio 3 punktu, teismas nusprendė, kad pakartotinis šio klausimo sprendimas civilinėje byloje negalimas, nes tai reikštų, kad dėl to paties reikalavimo, tuo pačiu faktiniu pagrindu būtų priimti du teismo sprendimai, todėl civilinės bylos dalį, kuria prašoma priteisti iš atsakovo ieškovui 561,92 Eur automobilio transportavimo išlaidų ir 309,02 Eur automobilio saugojimo išlaidų atlyginimo, nutraukė.
11. Teismas, nustatęs, jog narkotinės medžiagos tapo valstybės nuosavybe nuo 2018 m. lapkričio 16 d. (įsiteisėjus Kauno apygardos teismo nuosprendžiui), atsižvelgdamas į kasacinio teismo išaiškinimus, kad, įsiteisėjus teismo nuosprendžiui ar nutarimui dėl automobilio konfiskavimo, jis tampa valstybės nuosavybe ir valstybė yra atsakinga už prievoles, susijusias su konfiskuoto turto saugojimu, nusprendė, kad po nuosprendžio priėmimo baudžiamojoje byloje atsakovas neturi pareigos atlyginti narkotinių medžiagų palydos ir naikinimo išlaidas.
12. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs civilinę bylą pagal ieškovo apeliacinį skundą, 2021 m. liepos 13 d. nutartimi panaikino Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 9 d. sprendimo dalį, kuria nutraukta bylos dalis, ir perdavė šią bylos dalį pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo; kitą sprendimo dalį paliko nepakeistą.
13. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad pirmosios instancijos teismas, nustatydamas ieškinių tapatumą, netinkamai taikė ir aiškino proceso teisės normas, todėl nepagrįstai [CPK](#) 293 straipsnio 3 punkto pagrindu nutraukė dalį civilinės bylos. Ieškovas baudžiamojoje byloje nereikšė civilinio ieškinio, o pateikė procesinį prašymą atlyginti baudžiamojo proceso išlaidas. Tuo tarpu civilinėje byloje ieškovas reikšė civilinį materialinį teisinį reikalavimą priteisti atlyginti 561,92 Eur automobilio transportavimo ir 309,02 Eur automobilio saugojimo išlaidas kaip dėl atsakovo nusikalstamos veikos padarytą žalą, įrodinėdamas atsakovo deliktinės atsakomybės sąlygas, todėl tai nėra tapatūs reikalavimai. Ieškovas turi teisę pasirinkti prašomą teisminės gynybos būdą.
14. Apeliacinės instancijos teismas, pritardamas pirmosios instancijos teismo vertinimui, nurodė, kad ieškovo reikalavimas dėl narkotinių medžiagų palydos ir naikinimo vietą ir naikinimo išlaidų atlyginimo priteisimo yra nepagrįstas, neįrodžius civilinės atsakomybės sąlygos – žalos padarymo fakto (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 6.249 straipsnis).
15. Remdamasis [CK 4.7 straipsniu](#), teismas nurodė, kad narkotinės medžiagos nelaikytinos atsakovo nuosavybe. Jos buvo iš atsakovo paimtos, sulaikytos, saugojamos, transportuojamos ir naikinamos ikiteisminio tyrimo įstaigos iniciatyva, kol bus išnagrinėta baudžiamoji byla, nes jos turėjo reikšmės nusikalstamos veikos tyrimui ir nagrinėjimui.
16. Pagal Neteisėtą apyvartą narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) sunaikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugpjūčio 25 d. nutarimu Nr. 1219 „Dėl neteisėtą apyvartą narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) sunaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymą“, 6 punktą naikinimo darbus, įskaitant medžiagų nuvežimą iki naikinimo vietos, organizuoja įstaiga, kurioje saugomos medžiagos, o pagal aprašo 13 punktą medžiagų naikinimo išlaidos padengiamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto institucijoms, pagal kompetenciją organizuojančioms medžiagų naikinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų. Taigi, Muitinės departamentui teisės aktų pagrindu narkotinių medžiagų naikinimo procedūrą yra pavesta vykdyti valstybės skirtomis lėšomis. Nesant duomenų apie patirtą žalą, nėra pagrindo daryti išvadą, kad šiuo atveju žalos padarymo faktas, kaip pagrindas prievolei dėl žalos atlyginimo atsirasti, yra įrodytas.
17. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad nėra pagrindo taikyti atsakovo nurodomo 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) Nr. 952/2013 nustatyto Sąjungos muitinės kodekso normų (198 straipsnio 3 dalies a punkto) nes: 1) šis teisės aktas reglamentuoja tuos išlaidų apmokėjimo atvejus, kai muitinei suteikti įgaliojimai pačiai intis disponavimo prekėmis priemonių (konfiskuoti, parduoti ar sunaikinti), o šiuo atveju sprendimą sunaikinti narkotines medžiagas priėmė ne muitinė, o teismas; 2) šis teisės aktas nustato išlaidų atlyginimą, nuslėpus prekes nuo muitinės priežiūros, tačiau narkotinės medžiagos yra ne prekė, o civilinėje apyvartoje draudžiami daiktai.
18. Kauno apylinkės teismas 2021 m. spalio 27 d. sprendimu ieškinių tenkino, priteisė iš atsakovo ieškovui 1223,90 Eur nuostolių atlyginimą, paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
19. Teismo vertinimu, ieškovas įrodė 1223,90 Eur patirtų išlaidų dydį. Teismas nustatė, kad ieškovas patirtoms išlaidoms pagrįsti pateikė rašytinius savo veiksmų saugant, transportuojant ir naikinant sulaikytą ir konfiskuotą turtą įrodymus, taip pat finansavimui gauti skirtas paraškas, turto saugojimo, gabenimo ir naikinimo aktus, sąskaitas už šias paslaugas.
20. Teismas, remdamasis [CK](#) 6.246–6.249, 6.263 straipsniais ir atsižvelgdamas į tai, kad įsiteisėjusiu nuosprendžiu atsakovo veikose konstatuotos nusikalstamų veikų sudėty, nusprendė, jog negali būti kvestionuojamas atsakovo veiksmų neteisėtumas, jo kaltė, todėl egzistuoja visos atsakovo civilinės atsakomybės sąlygos.
21. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal atsakovo apeliacinį skundą, 2022 m. sausio 20 d. nutartimi panaikino Kauno apylinkės teismo 2021 m. spalio 27 d. sprendimo dalį, kuria iš atsakovo ieškovui priteista 352,96 Eur nuostolių atlyginimo, ir dėl šios dalies priėmė naują sprendimą – šią civilinės bylos dalį nutraukė; Kauno apylinkės teismo 2021 m. spalio 27 d. sprendimo rezoliucinę dalį išdėstė naujai, nurodė, kad ieškovui iš atsakovo priteisiamas 870,92 Eur nuostolių atlyginimas.
22. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad Kauno apygardos teismas 2021 m. liepos 13 d. nutartyje jau pasisakė dėl atsakovo nurodomo ieškinių tapatumo klausimo. Dėl to teismas nurodė, kad neperžiūrį įsiteisėjusios Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 13 d. nutarties ir nevertina atsakovo apeliacinio skundo argumentų dėl ieškinių tapatumo išnagrinėtoje baudžiamojoje byloje ir nagrinėjamoje civilinėje byloje.
23. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad ieškovas prašė priteisti iš atsakovo dėl jo neteisėtų veiksmų 1223,90 Eur patirtų išlaidų, kurias sudaro: 561,92 Eur automobilio transportavimo iš sulaikymo vietos į saugojimo vietą išlaidos, 309,02 Eur automobilio saugojimo išlaidos nuo

jo pristatymo į saugojimo vietą 2017 m. kovo 30 d. iki nuosprendžio baudžiamojoje byloje įsiteisėjimo – 2018 m. lapkričio 15 d. (iš viso 596 dienos), 30,74 Eur kanapių dervos palydos (apsaugos) transportuojant į naikinimo vietą išlaidos, 322,22 Eur dervos sunaikinimo ir šalinimo išlaidos, atlyginimo.

24. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad pirmą kartą bylą nagrinėdamas Kauno apylinkės teismas 2021 m. kovo 9 d. sprendimu atmetė ieškinių reikalavimų dalį, kuria ieškovas iš atsakovo prašė priteisti 30,74 Eur kanapių dervos palydos (apsaugos) transportuojant į naikinimo vietą ir 322,22 Eur dervos sunaikinimo ir šalinimo išlaidų atlyginimo, o Kauno apygardos teismas minėtą sprendimo dalį 2021 m. liepos 13 d. nutartimi paliko nepakeistą, ieškovo reikalavimus dėl 561,92 Eur automobilio transportavimo išlaidų ir 309,02 Eur automobilio saugojimo išlaidų atlyginimo priteisimo perdavė pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Nors apeliacinės instancijos teismas gražino pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo tik bylos dalį, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai išnagrinėjo ir tą sprendimo dalį, kuria buvo priimtas ir įsiteisėjęs aukštesnės instancijos teismo sprendimas. Atsižvelgdamas į tai, kad yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, apeliacinės instancijos teismas panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį dėl 352,96 Eur (30,74 Eur + 322,22 Eur = 352,96 Eur) išlaidų atlyginimo priteisimo ir šią civilinės bylos dalį nutraukė.
25. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, pirmosios instancijos teismas tinkamai nustatė atsakovo deliktinės civilinės atsakomybės sąlygas dėl ieškovo patirtų 870,94 Eur automobilio saugojimo ir transportavimo išlaidų. Apeliacinės instancijos teismas, remdamasis kasacinio teismo išaiškinimais dėl teismo nuosprendžių prejudicinės galios ([CPK 182 straipsnio](#) 3 dalis), sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad, įsiteisėjusiu nuosprendžiu konstatavus atsakovo veikose nusikalstamų veikų sudėtis, negali būti kvestionuojamas atsakovo veiksmų neteisėtumas, jo kaltė. Jeigu nebūtų buvę atsakovo neteisėtų veiksmų (nusikaltimo), ieškovui nebūtų kilusi pareiga saugoti nusikalstamos veikos priemonę (automobilį), todėl egzistuoja priežastinis ryšys tarp atsakovo neteisėtų veiksmų ir kilusios žalos ([CK 6.247 straipsnis](#)).
26. Apeliacinės instancijos teismas, remdamasis kasacinio teismo praktika, pažymėjo, kad konfiskuotas turtas valstybės nuosavybe tampa nuo nuosprendžio ar nutarimo skirti administracinę nuobaudą įsiteisėjimo momento, todėl tik nuo šio momento valstybė įgyja pareigą atlyginti jai perduoto konfiskuoto turto saugojimo bei realizavimo išlaidas. Kadangi ieškovas 870,94 Eur išlaidas patyrė iki teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos, todėl turi teisę į jų atlyginimą.
27. Pakeitęs tam tikras pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, apeliacinės instancijos teismas perskirstė šalių turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

28. Kasaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti Kauno apylinkės teismo 2021 m. spalio 27 d. sprendimo ir Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 20 d. nutarties dalis, kurionis priteistos atlyginti automobilio transportavimo ir saugojimo išlaidos, ir priimti naują sprendimą – ieškovo ieškinių atmetimą, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 28.1. Teismai nepagrįstai antrą kartą nagrinėjo tą patį ieškovo reikalavimą dėl automobilio transportavimo ir saugojimo išlaidų atlyginimo priteisimo, nors jis jau yra išspręstas įsiteisėjusiu ir įvykdytu nuosprendžiu baudžiamojoje byloje. Kauno apygardos teismas 2018 m. gegužės 28 d. nuosprendyje baudžiamojoje byloje Nr. 1-1-177-317/2018 nurodė, kad ieškovo reikalaujamos atlyginti 870,94 Eur automobilio transportavimo ir saugojimo išlaidos nelaikytinos proceso išlaidomis ir jų atlyginimas nepriteistinas iš kaltinamojo, nes tiek konfiskuotinas automobilis, tiek narkotinės medžiagos yra transportuoti ir laikomi ne kaltinamojo, o ikiteisminio tyrimo įstaigų iniciatyva ir valia, atliekant ikiteisminio tyrimo veiksmus, ir šiam tikslui valstybė atsakovui skiria lėšas. Taigi, vadovaujantis [CPK 293](#) straipsnio 3 punktu, civilinė byla turėjo būti nutraukta konstatavus išnagrinėto ir nagrinėjamo ieškinių tapatumą, nes šios civilinės bylos ir minėtos baudžiamosios bylos šalys yra tapačios, ieškovo reikalavimai yra tie patys (pristiešti transporto priemonės transportavimo ir saugojimo išlaidas), pasirinktas civilinių teisių gynimo būdas ir teismo nagrinėjimo objektas taip pat sutampa. Vien tai, kad ieškinių dalykai nėra suformuluoti identyškai, nesudaro pagrindo spręsti, jog skiriasi ieškovo siekiamas materialinis teisinis rezultatas.
- 28.2. Teismai nepagrįstai priteisė ieškovui iš atsakovo 870,92 Eurų nuostolių atlyginimą už automobilio transportavimo ir saugojimo išlaidas, neišanalizavo ir neįvertino visų faktinių aplinkybių bei įrodymų, nenustatė atsakingų asmenų. Ieškovo prašoma priteisti transporto priemonės transportavimo bei saugojimo suma neatitinka teisės aktuose nustatyto nuostolių apibrėžimo, ieškovas jokio turto neparado, atlikdamas jam pavestas funkcijas, kurios yra tiesiogiai finansuojamos, atliko savo tiesiogines pareigas, jokių papildomų išlaidų neturėjo. Be to, teismo priteista paslaugos kaina prieštarauja teismų praktikai, viešajai tvarkai, gerai moralei. Teismų praktikoje protingas ir teisingas tarifas už vieną pasaugos parą yra 6 Lt (Panevėžio apygardos teismo 2012 m. gegužės 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 2A-315-425/2012](#)). Atsižvelgiant į teismų nurodomą protingą saugojimo įkainių dydį, į tai, kad ginčo automobilis priverstinio saugojimo aikštelėje saugomas gana ilgą laiką (nuo 2017 m. kovo 31 d. iki 2018 m. lapkričio 15 d.), protinga ir teisinga būtų nustatyti žymiai mažesnę tarifą už vieną pasaugos parą.
29. Ieškovas atsiliepimu į kasacinį skundą prašo atsakovo kasacinį skundą atmeti ir Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 20 d. nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 29.1. Civilinės bylos nutraukimas [CPK 293](#) straipsnio 3 punkte nustatytu pagrindu nepagrįstai apribotų ieškovo teisę į konstitucinio žalos atlyginimo principo įgyvendinimą. Priešingai nei teigia atsakovas, baudžiamojoje byloje Nr. 1-1-177-317/2018 ieškovas civilinio ieškinio nebuvo pareiškęs, o tik pateikė procesinį prašymą ne ginčo tvarka atlyginti baudžiamojo proceso išlaidas, todėl neparado teisės reikšti ieškinių civilinio proceso tvarka. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad pagal [BPK 112](#) straipsnio 1 dalies nuostatą nukentėjęs nuo nusikalstamos veikos asmuo turi teisę pareikšti civilinį ieškinį tiek ikiteisminio tyrimo ir (ar) teismo baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu [BPK](#) nustatyta tvarka, tiek ieškinį [CPK](#) nustatyta tvarka po to, kai baigiamas baudžiamosios bylos nagrinėjimas. Be to, ieškinių tapatumo klausimu jau pasisakė Kauno apygardos teismas 2021 m. liepos 13 d. įsiteisėjusioje nutartyje, o ši nebuvo apskūsta kasacine tvarka.
- 29.2. Atsakovas remiasi nepagrįstu argumentu, kad valstybė turi prievolę prisiimti baudžiamojo proceso prievartos priemonių taikymo išlaidas. Kasacinis teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad konfiskuotas turtas valstybės nuosavybe tampa nuo nuosprendžio baudžiamojoje byloje ar nutarimo skirti administracinę nuobaudą, kuriais šis turtas konfiskuojamas, įsiteisėjimo momento. Tik nuo šio momento valstybei kyla pareiga sumokėti visas išlaidas, susijusias su jai perduoto konfiskuoto turto saugojimu ir kitais veiksmais tvarkant bei realizuojant konfiskuotą turtą. Šiuo atveju iš atsakovo prašomas priteisti tik tų išlaidų, kurias ieškovas faktiškai patyrė iki teismo nuosprendžio baudžiamojoje byloje įsiteisėjimo, atlyginimas. Taip pat nesutiktina su atsakovo argumentu dėl ieškovo nepagrįsto praturtėjimo. Ieškovas gauna finansavimą iš valstybės biudžeto savo veiklai užtikrinti, bet ne konkrečiai transporto priemonėms, naudojamoms nusikalstamosioms veikoms ar administraciniams nusižengimams daryti, administruoti. Tam panaudojamos lėšos iš bendrų asignavimų, atitinkamai sumažinus kitų veiklos sričių finansavimą, todėl teisėta ir teisinga iš asmenų, kaltų dėl patiriamų tokių išlaidų, reikalauti atlyginti šias išlaidas.
- 29.3. Atsakovo argumentas dėl priteistų automobilio transportavimo ir saugojimo išlaidų apskaičiavimo ir jų dydžio kasaciniame teisme negali būti nagrinėjamas, nes šių aplinkybių atsakovas neginčijo ir jos nebuvo nagrinėjamos nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teisme ([CPK 347](#) straipsnio 2 dalis). Be to, atsakovo nurodomas automobilio saugojimo tarifas (6 Lt (1,74 Eur) už parą) yra nustatytas prieš 10

metų ir yra gerokai didesnis už ieškovo taikytą automobilio saugojimo tarifą (309,02 Eur / 596 d. = 0,52 Eur už parą). Atsakovas nepateikė jokių duomenų apie panašių paslaugų įkainius panašioje vietovėje panašiu laikotarpiu, kurie pagrįstų, kad ieškovo taikytas tarifas yra netinkamas ir per didelis ar ekonomiškai nepagrįstas.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribų

30. Bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas apibrėžia [CPK 353 straipsnis](#). Nurodyto straipsnio pirmojoje dalyje nustatyta, kad kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskustus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Toks bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribų (ir kartu kasacinio proceso paskirties) apibrėžimas reiškia, kad kasacinis teismas sprendžia išimtinai teisės klausimus, be to, tik tokius klausimus, kurie yra tiesiogiai iškelti kasaciniame skunde (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 17 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-384-916/2019 36 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
31. *Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas nutartimi panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria iš atsakovo ieškovo priteista 352,96 Eur nuostolių (už narkotinių medžiagų palydą ir naikinimą) atlyginimo, ir dėl šios dalies priėmė naują sprendimą – šią civilinės bylos dalį nutraukė, pirmosios instancijos teismo sprendimo rezoliucinę dalį išdėstė naujai, nurodė, kad ieškovui iš atsakovo priteisiamas 870,92 Eur nuostolių atlyginimas už automobilio transportavimą ir saugojimą. Kasaciniu skundu atsakovas ginčija apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį, kuria tenkintas ieškovo reikalavimas dėl nuostolių už automobilio transportavimą ir saugojimą atlyginimo priteisimo. Taigi, atsižvelgiant į kasacinio skundo argumentus, į bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas patenka skundžiamos apeliacinės instancijos teismo nutarties dalies, kuria tenkintas ieškovo ieškinio reikalavimas dėl nuostolių už automobilio transportavimą ir saugojimą atlyginimo, teisėtumo vertinimas.*

Dėl kitoje byloje priimto įsiteisėjusio teismo sprendimo res judicata reikšmės

32. Teismo sprendimo *res judicata* teisinė galia reiškia, kad įsiteisėjęs (galutinis) teismo sprendimas yra privalomas ir negali būti paneigtas iškeltiant kitą tapačią civilinę bylą ([CPK 18](#) straipsnis, 279 straipsnio 4 dalis). Draudimas iš naujo nagrinėti teismo išspręstą ginčą įtvirtintas ir [CPK 137 straipsnio 2](#) dalies 4 punkte, pagal kurį teismas turi atsisakyti priimti ieškinį, jeigu yra įsiteisėjęs teismo ar arbitražo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, arba teismo nutartis priimti ieškovo atsakymą ieškinio ar patvirtinti šalių taikos sutartį, o šiai aplinkybei paaiškėjus jau po ieškinio priėmimo – civilinę bylą pagal tapatų ieškinį nutraukti ([CPK 293](#) straipsnio 3 punktas).
33. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad įsiteisėjusio teismo sprendimo *res judicata* reikšmė galioja ne tik bylos dalyviams, bet ir bylą nagrinėjančiam teismui. [CPK 279 straipsnio 4](#) dalyje įtvirtintas draudimas byloje dalyvavusiems asmenims pakartotinai pareikšti teisme tuos pačius ieškinio reikalavimus tuo pačiu pagrindu arba kitoje byloje ginčyti teismo nustatytus faktus ir teisinius santykius taip pat reiškia ir draudimą teismui pakartotinai nagrinėti išspręstą bylą arba iš naujo nustatinti išspręstoje byloje konstatuotus faktus ar teisinius santykius (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. lapkričio 22 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-608/2013](#)).
34. Kasacinio teismo praktikoje, suformuotoje aiškinant ir taikant minėtas teisės normas, ieškiniai pripažįstami tapačiais, kai sutampa šie jų elementai: šalys, ieškinio dalykas, ieškinio faktinis pagrindas (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 30 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-203-684/2021 18 punktą).
35. Kasacinio teismo praktikoje pabrėžiama, kad sprendžiant, ar ginčo šalys yra tapačios, esminę reikšmę turi ne jų formalus procesinis statusas, o tai, ar asmenys yra to paties materialiojo teisinio santykio, dėl kurio ginčą sprendė teismas, dalyviai. Dėl to šalių tapatumas konstatuotinas, pavyzdžiui, tuo atveju, kai tapatų ieškinio reikalavimą, ginčydamas teismo nustatytus materialiuosius teisinius santykius, buvęs atsakovas reiškia buvusiam ieškovui ar pan. (žr., pvz., pirmiau nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-203-684/2021 20 punktą).
36. Ieškinio faktinį pagrindą sudaro aplinkybės, kuriomis grindžiamas ieškovo reikalavimas. [CPK](#) nustatytas reikalavimas ieškinyje nurodyti faktines aplinkybes, kurių pagrindu reiškiamas reikalavimas, bei šias aplinkybes pagrindžiančius įrodymus ([CPK 111 straipsnio 2](#) dalies 5 punktas, 135 straipsnio 1 dalies 2 punktas), tačiau nereikalaujama, kad į teismą besikreipiantis asmuo nurodytų įstatymus, kuriais grindžia savo reikalavimus, t. y. teisiškai kvalifikuotą ginčą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-317-421/2019](#), 38 punktas). Reikalavimo tapatumas yra apibrėžiamas pagal šio reikalavimo dalyką ir faktinį pagrindą. Teisinio reikalavimo pagrindo keitimas nekeičiant jo faktinio pagrindo nepašalina reikalavimo tapatumo ir draudimo tokį reikalavimą nagrinėti po to, kai dėl jo jau yra nuspręsta įsiteisėjusiu teismo sprendimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 8 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-293-823/2019](#), 23 punktas).
37. Ieškinio pagrindas taip pat laikytinas tapačiu, kai jis grindžiamas tais pačiais juridiniais faktais (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 13 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-486/2007; 2012 m. birželio 13 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-284/2012](#)). Reikalavimo grindinias iš esmės tais pačiais, tačiau papildytais ar (ir) patikslintais faktais taip pat reiškia tapataus ieškinio pareiškimo situaciją (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 12 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-481-403/2018](#), 28 punktas).
38. Ieškinui pripažinti tapačiu turi būti konstatuotas ne tik šalių ir ieškinio pagrindo, bet ir ieškinio dalyko tapatumas. Ieškinio dalykas – tai materialinis teisinis reikalavimas, ieškovo pasirinktas pažeistų ar ginčijamų teisių gynimo būdas. Vertinant, ar dviejų ieškinių dalykai sutampa, svarbu ginčo materialinis santykis, t. y. teisinio nagrinėjimo objektas, ir gynybos būdas, o ne reikalavimų lingvistinės formuluotės (pirmiau nurodyta kasacinio teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-284/2012).
39. Įvertinti, koks yra ieškinio pagrindas ir dalykas, galima tik nustačius, ką iš tikrųjų ginčija ieškovas ir kokio teisinio rezultato jis siekia byloje pareiškime ieškinyje suformuluotais reikalavimais (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 20 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-390-823/2019](#) 33 punktą).

40. Nagrinėjamoje byloje ieškovas Muitinės departamentas prašė priteisti iš atsakovo Ž. M. 1223,90 Eur žalos, kurią kildino iš 870,94 Eur konfiskuoto automobilio transportavimo ir saugojimo nuo jo pristatymo į saugojimo vietą (2017 m. kovo 30 d.) iki nuosprendžio baudžiamojoje byloje įsiteisėjimo (2018 m. lapkričio 15 d.) išlaidų ir 352,96 Eur narkotinės medžiagos palydos (apsaugos) bei sunaikinimo išlaidų, atlyginimo. Taigi, pareikštu ieškiniu ieškovas, be kita ko, siekia išlaidų, patirtų dėl konfiskuoto automobilio transportavimo ir saugojimo, atlyginimo iš atsakovo.
41. Kauno apylinkės teismas 2021 m. kovo 9 d. sprendimu civilinės bylos dalį pagal ieškovo reikalavimą dėl 870,94 Eur automobilio transportavimo ir saugojimo išlaidų atlyginimo priteisimo iš atsakovo nutraukė, kitą ieškinių dalį atmetė.
42. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs civilinę bylą pagal ieškovo apeliacinį skundą, 2021 m. liepos 13 d. nutartimi panaikino Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 9 d. sprendimo dalį, kuria nutraukta bylos dalis, ir perdavė šią bylos dalį pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo; kitą sprendimo dalį paliko nepakeistą.
43. Kauno apylinkės teismas 2021 m. spalio 27 d. sprendimu ieškinių tenkino, priteisė iš atsakovo ieškovui 1223,90 Eur nuostolių atlyginimą.
44. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal atsakovo apeliacinį skundą, 2022 m. sausio 20 d. nutartimi panaikino Kauno apylinkės teismo 2021 m. spalio 27 d. sprendimo dalį, kuria iš atsakovo ieškovui priteista 352,96 Eur nuostolių (už narkotinės medžiagos palydą ir naikinimą) atlyginimo, ir dėl šios dalies priėmė naują sprendimą – šią civilinės bylos dalį nutraukė; Kauno apylinkės teismo 2021 m. spalio 27 d. sprendimo rezoliucinę dalį išdėstė naujai, nurodė, kad ieškovui iš atsakovo priteisiamas 870,92 Eur nuostolių atlyginimas. Kitaip tariant, apeliacinės instancijos teismas paliko galioti pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria ieškovui iš atsakovo priteistas 870,92 Eur nuostolių už automobilio transportavimą ir saugojimą atlyginimas.
45. Atsakovas, nesutikdamas su skundžiamo apeliacinės instancijos teismo procesinio sprendimo dalimi, kuria ieškovui priteistas iš atsakovo nuostolių už automobilio transportavimą ir saugojimą atlyginimas, kasaciniame skunde nurodo, kad teismai nepagrįstai antrą kartą nagrinėjo tą patį ieškovo reikalavimą dėl transporto priemonės transportavimo ir saugojimo išlaidų atlyginimo priteisimo, nors šis reikalavimas jau yra išspręstas įsiteisėjusiu ir įvykdytu nuosprendžiu baudžiamojoje byloje. Teisėjų kolegija iš esmės vertina kaip teisiskai pagrįstą nurodytą kasacinio skundo argumentą.
46. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad Kauno apygardos teismo 2018 m. gegužės 28 d. nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1-1-177-317/2018 atsakovas pripažintas kaltu padaręs nusikalstamas veikas pagal [BK 199 straipsnio](#) 3 dalį, 260 straipsnio 3 dalį ir 259 straipsnio 2 dalį, jam paskirta 7 metų laisvės atėmimo bausmė su nusikaltimo priemonės – automobilio konfiskavimu ir nusikaltimo objekto (daikto) – neteisėtai gabentos narkotinės medžiagos – kanapių derivos sunaikinimu. Taip pat nurodytu nuosprendžiu teismas atmetė Muitinės departamento prašymą priteisti automobilio transportavimo ir saugojimo bei narkotinės medžiagos saugojimo išlaidų, kaip proceso išlaidų pagal [BPK 105 straipsnio](#) 1 dalį, atlyginimą.
47. Šiuo atveju nėra ginčo, kad tiek baudžiamojoje byloje, tiek nagrinėjamoje civilinėje byloje reikalavimą reiškiantis subjektas yra tas pats, t. y. Muitinės departamentas, o reikalavimas nukreiptas į tą patį asmenį (šiuo atveju atsakovą). Taip pat, kaip pagrįstai nurodo atsakovas, nagrinėjamos bylos ieškinių ir išnagrinėtos baudžiamosios bylos Muitinės departamento reikalavimo dėl proceso išlaidų atlyginimo priteisimo faktinis pagrindas iš esmės sutampa. Tokią išvadą lemia tai, kad ieškovas Muitinės departamentas abiejose bylose pareikštus reikalavimus grindė tomis pačiomis aplinkybėmis, t. y. duomenimis apie to paties atsakovui priklausiusio automobilio transportavimo ir saugojimo išlaidas, kurios susidarė laikotarpiu nuo 2017 m. kovo 30 d., kai automobilis buvo sulaikytas ir pristatytas į saugojimo vietą, iki nuosprendžio baudžiamojoje byloje Nr. 1-1-177-317/2018 įsiteisėjimo.
48. Nors šioje civilinėje byloje pareikštame ieškinyje suformuluotas reikalavimas dėl nuostolių atlyginimo, pats ieškovas nurodo, kad šiuo ieškiniu siekia prisiteisti išlaidų, be kita ko, patirtų dėl automobilio transportavimo ir saugojimo, atlyginimą, kurį buvo atsisakyta priteisti baudžiamojoje byloje įsiteisėjusiu nuosprendžiu. Taigi, šioje civilinėje byloje pareikštame ieškinyje suformuluotu reikalavimu ieškovas siekia to paties teisinio rezultato, kaip ir išnagrinėtoje baudžiamojoje byloje pareikštu reikalavimu dėl proceso išlaidų atlyginimo priteisimo.
49. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad iš esmės nagrinėjamoje civilinėje byloje ir išnagrinėtoje baudžiamojoje byloje tas pats reikalavimą reiškiantis subjektas (šiuo atveju ieškovas Muitinės departamentas) pareiškė tapatų reikalavimą, kuris grindžiamas tais pačiais juridiniais faktais.
50. Teisėjų kolegija papildomai pažymi, kad pagal [BPK 105 straipsnio](#) 1 dalį teismas, priimdamas nuosprendį baudžiamojoje byloje, turi teisę nuspręsti išieškoti iš nuteistojo proceso išlaidas, išskyrus išlaidas, skirtas vertėjui, ir išlaidas, patirtas atliekant nepilnamečio įtariamąjį ar nepilnamečio kaltinamąjį individualų vertinimą. Pagal baudžiamojo proceso įstatymą proceso išlaidas, be kita ko, sudaro daiktų laikymo ar persiuntimo išlaidos ([BPK 103 straipsnio](#) 5 punktas), taip pat kitos išlaidos, kurias turi proceso dalyviai ar teismas ir kurias ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras, teisėjas ar teismas pripažįsta proceso išlaidomis (to paties straipsnio 6 punktas).
51. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad sumos, išleidžiamos daiktams, turintiems reikšmės nusikalstamai veikai tirti ar nagrinėti, laikyti ar persiųsti, gali būti susijusios ir su jų transportavimu, saugojimu. Pažymėtina, kad baudžiamajame procese daiktais, turinčiais reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, laikomi materialūs objektai, kurie buvo nusikalstamos veikos padarymo įrankiais ar priemonėmis, nusikalstamos veikos rezultatais arba ant kurių išliko nusikalstamos veikos pėdsakų, arba kurie buvo kaltininko nusikalstamų veikų objektais, taip pat visi kiti daiktai, kurie gali būti priemonės nusikalstamai veikai atskleisti ir kaltininkams nustatyti arba kaltinimui paneigti ar atsakomybei palengvinti ([BPK 91 straipsnis](#)). Tokiu daiktu – nusikaltimo padarymo priemone – pripažįstama ir transporto priemonė, kurią vairuodamas kaltininkas padaro nusikalstamą veiką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje [Nr. 2K-7-156-222/2020](#), 6 punktas).
52. Taigi dėl išlaidų, pripažintinų proceso išlaidomis pagal baudžiamojo proceso įstatymą, atlyginimo išimtinai sprendžia baudžiamąją bylą nagrinėjantis teismas, vadovaudamasis baudžiamojo proceso įstatymo nuostatomis. Nors byloje nustatyta, kad Kauno apygardos teismo 2018 m. gegužės 28 d. nuosprendžiu, priimtu baudžiamojoje byloje, Muitinės departamento prašymas dėl proceso išlaidų (be kita ko, dėl automobilio transportavimo ir saugojimo) atlyginimo priteisimo netenkintas, tačiau nenustatyta, kad Muitinės departamentas būtų pasinaudojęs teise ginčyti šią teismo nuosprendžio dalį. Priešingai, bylos duomenys patvirtina, kad Lietuvos apeliacinis teismas, išnagrinėjęs baudžiamąją bylą pagal prokuroro apeliacinį skundą, kuriuo buvo ginčijama teismo paskirta bausmė nuteistajam, 2018 m. lapkričio 16 d. nutartimi nurodytą pirmosios instancijos teismo nuosprendį paliko nepakeistą.
53. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad ieškovo ieškinys nagrinėjamoje byloje ir baudžiamojoje byloje pareiktas reikalavimas dėl proceso išlaidų yra tapatus. Pakartotinai reiškiamą tapatų ieškinių teismas privalo atsisakyti priimti ([CPK 137 straipsnio](#) 2 dalies 4 punktas), o šiai aplinkybei paaiškęjus jau po ieškinių priėmimo, civilinę bylą pagal tapatų ieškinių nutraukti ([CPK 293 straipsnio](#) 3 punktas).
54. Vadovaujantis nutartyje išdėstytais kasacinio teismo motyvais, kasaciniu skundu apskųstų teismų procesinių sprendimų dalys naikintinos ir bylos dalis nutrauktina ([CPK 359 straipsnio](#) 1 dalies 6 punktas).

55. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad bylos ar jos dalies nutraukimas vertinamas kaip bylos (jos dalies) užbaigimas nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-647-248/2015](#); 2021 m. lapkričio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-7-212-469/2021](#), 53 punktas). [CPK](#) 94 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, teismas bylinėjimosi išlaidas paskirsto, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinius elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.
56. Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, jog sprendžiant, kam ir (ar) kokia apimtini turėtų tekti bylinėjimosi išlaidų atlyginimo našta, svarbią reikšmę turi kaltė (atsakomybė) dėl proceso. Atsakomybė ir kaltė dėl bylinėjimosi išlaidų nustatoma pagal procesinius šalių santykius, jų procesinį elgesį, t. y. vertinamas bylinėjimosi išlaidų priežastingumas, šalių apdairumas ir rūpestingumas, atliekant procesinius veiksmus, įskaitytinai ir inicijuojant patį bylos procesą, t. y. paduodant ieškinį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. rugsėjo 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-360/2010](#)).
57. Įvertinus tai, kad atsakovas viso bylos proceso metu laikėsi pozicijos, jog civilinė byla turėtų būti nutraukiama dėl reikalavimų tapatumo, sprendžiant, jog, atsižvelgiant į bylos baigtį, sąžiningu bylinėjimosi išlaidų byloje paskirstymu laikytinas atsakovo patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimas iš ieškovo.
58. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2021 m. vasario 15 d. ir spalio 14 d. pažymų duomenimis, valstybė už atsakovui suteiktą antrinę teisinę pagalbą pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose patyrė 822 Eur (570 Eur + 252 Eur) išlaidų. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2022 m. rugsėjo 20 d. pažymos duomenimis, už atsakovui suteiktą antrinę teisinę pagalbą rengiant kasacinį skundą patirta 280 Eur išlaidų. Taigi, iš viso valstybė už atsakovui suteiktą antrinę teisinę pagalbą patyrė 1102 Eur (822 Eur + 280 Eur) išlaidų. Pagal Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2022 m. vasario 11 d. sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo atsakovas 100 proc. buvo atleistas nuo žyminio mokesčio už apeliacinį ir kasacinį skundus (37 Eur + 20 Eur) mokėjimo. Taigi, šių išlaidų atlyginimas iš ieškovo priteisinas valstybės naudai ([CPK](#) 99 straipsnio 2 dalis, 96 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 20 d. nutarties dalį ir Kauno apylinkės teismo 2021 m. spalio 27 d. sprendimo dalį, kuriais ieškovui Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos iš atsakovo Ž. M. priteistas 870,92 Eur nuostolių atlyginimas, panaikinti ir šią civilinės bylos dalį nutraukti.

Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 20 d. nutarties dalį, kuria paskirstytas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas, panaikinti.

Priteisti iš ieškovo Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (j. a. k. 188656838) valstybės naudai 1102 (vieną tūkstantį vieną šimtą du) Eur antrinės teisinės pagalbos išlaidų atlyginimo. Ši valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5630.

Priteisti iš ieškovo Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (j. a. k. 188656838) valstybės naudai 57 (penkiasdešimt septynis) Eur žyminio mokesčio. Ši valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Virgilijus Grabinskas

Sigita Rudėnaitė

Algirdas Taminskas